

**Папушина
Валентина Антонівна —**

*кандидат філологічних наук,
доцент*

*(Хмельницький
національний університет).*

*Коло наукових інтересів:
теоретичні та методичні
засади формування*

*естетичної культури
студентів засобами*

художньої літератури.

Основні науково-педагогічні

здобутки: навчальний

посібник «Естетичні

аспекти зарубіжної і

української літератури».

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Показано шляхи формування естетичної культури як однієї з важливих умов людської діяльності й наведено рекомендації до вивчення рівня естетичної культури студентів, формування літературно-мистецьких компетентностей та залучення талановитої молоді до процесу позааудиторної роботи у сфері культурно-естетичної діяльності – невід’ємного складника майбутнього фаху.

Ключові слова: естетична культура, естетичні смаки, культурно-естетична діяльність, готовність до формування естетичної культури, естетичні почуття, культурно-естетичне середовище.

Людина звертається до мистецтва в пошуках істини й сенсу життя. Як форма суспільної свідомості мистецтво сприяє духовному вдосконаленню, формуванню традицій і норм естетичної культури, окреслює критерії загальнолюдських цінностей та оцінки явищ життя. Н. Миропольська зауважує: «Твори мистецтва, де прекрасне й потворне низьке та піднесене, красиве й витончене є естетично загостреними й «очищеними» від випадкових моментів, є важливим чинником естетичного виховання» [4, с. 29]. Мистецтво – особливий рівень людинознавства, що зворотньо може суттєво впливати й на такі рівні людинознавства, як філософська антропологія, етика, естетика, педагогіка та ін., оскільки, надаючи можливість «пережити непрожите, воно стискає суспільний й історичний

досвід поколінь до концентрації та форм, доступних для особистісного прилучення до нього» [3, с. 240–241].

Необхідність естетичного виховання молоді постає як глобальна проблема. Збувається пророцтво англійського письменника-фантаста Герберта Веллса, зроблене ним ще на початку ХХ ст. «Перед Уеллсом на весь зріст постала проблема, якій судилося стати головною в його творчості й розумі: як пов'язати успіхи науки й етичний рівень, розвиток техніки й загальне щастя» [1, с. 210]. Духовність, моральність, застерігав письменник, значно відставатимуть у міру прискорення науково-технічного прогресу. Створюються «ножиці», які дедалі більше захоплюють у свій небезпечний простір людство, спустошуючи серця, обрізаючи тонкі струни душ, вселяючи байдужість, вузьку цілеспрямованість на меркантильність, збагачення, наживу, «всєядність» виявів мистецтва. Від зміни обличчя планети в космічному масштабі, пізнання глибин мікрокосму: ДНК, ГМО, живих організмів «із пробірок» – сучасний світ шукає лише наживу й вже не говорить про Людину, її гармонію зі світом, чистоту душі, висоту помислів.

Часто доводиться чути у виступах перед абітурієнтами про ту чи іншу спеціальність: скільки коштів ви можете заробити, якщо отримаєте цей престижний фах? Це добре, адже праця має свою ціну, матеріальні статки цікавлять усіх. Але так хочеться нам, дорослим, а особливо юним, кого хвилюють перспективи розбудови держави, дізнатися, чим збагатиться духовно кожен із майбутніх спеціалістів, як зміниться світ на краще в руслі процвітання сучасних технологій. Відповідь однозначна: потрібно естетично розвивати особистість, і головну роль тут має відіграти високе мистецтво, бо «результат естетичної діяльності може не тільки поставати у вигляді самостійного явища, а й бути аспектом будь-якого виду людської діяльності» [7, с. 158–159], «свідчити про поглиблення естетичного ставлення людини до дійсності» [2, с. 41]. Таким чином, постає проблема поєднання прекрасного й корисного: однобічне спрямування на вузьку спеціалізацію має поєднуватися з естетичним зростанням особистості молодої людини, що оновлюватиме світ за законами краси.

У працях сучасних дослідників (Г. Ващенко, М. Верб, Л. Коваль, Н. Миропольська, Б. Неменський, В. Разумний, О. Рудницька, В. Скатерщиков, Т. Цвелих, Г. Шевченко та ін.) розглядаються шляхи формування естетичної культури учня й студента. Надзвичайно плідним є визначення Г. Шевченко закономірностей процесу естетичного виховання, особливо щодо формування естетичного ставлення учнів до дійсності й мистецтва та розвитку естетичної активності. Цінною для нас є думка Н. Миропольської про те, що художня культура людини складається залежно від ступеня й характеру освоєння нею творів мистецтва. В. Журавльов, Д. Кабалевський, А. Радугін доводять, що художня культура становить ядро естетичної культури. Отже, розширення

літературної освіти, поглиблення читацької культури, розвиток літературних творчих здібностей, виховання естетичних смаків є важливим складником у формуванні естетичної культури особистості.

Мета статті – розглянути шляхи формування естетичної культури студентів засобами художньої літератури у виховній роботі вищого навчального закладу як однієї з важливих умов людської діяльності. Для її досягнення слід виконати такі завдання: вивчення рівня естетичної культури студентів; всебічна робота з формування їхніх літературно-мистецьких компетентностей; організація та розвиток культурно-естетичного середовища закладу; створення системи, спрямованої на організацію культурно-естетичної діяльності студентів.

Студентська пора – час бурхливого розвитку розумових здібностей, набуття фахових навичок, активного формування самосвідомості молодої людини. Життя студентів характеризується емоційною насиченістю та яскравістю. Саме тому важливо особистості визначитися й утвердитися на рівні усвідомлення власної унікальності, адекватної самооцінки, прагнення до самовдосконалення, пізнання власного внутрішнього світу. Ці якості потребують особливої уваги на шляху художньо-естетичного виховання, в основу якого має бути покладена художньо-естетична культура як сукупність духовних, матеріальних цінностей, комплекс соціальних явищ, що оточують людину в навколишньому світі. Це не тільки опанування створеного письменниками, митцями чи представленого різними культурними закладами: музеями, театрами, клубами картинними галереями. Художньо-естетична культура – це результат певної системи виховання, безпосередньо спрямованої на «формування здатності сприймати та перетворювати дійсність за законами краси в усіх сферах діяльності людини» [8, с. 315].

Вважаємо, що естетична освіта – це систематичний процес усієї роботи вищого навчального закладу, спрямований на формування естетичних знань, умінь, навичок і досвіду художньо-естетичної діяльності, розвиток естетичної свідомості особистості, емоційно-ціннісного ставлення до світу й свого місця в ньому, до людини, до творів мистецтва. Під час навчального процесу у ВНЗ потрібно продовжувати навчати розуміння й оцінювання прекрасного в житті, у праці, у мистецтві, у творчості, розвивати здатність студентів насолоджуватися прекрасним, щоб повноцінно сприймати життя. Розуміння мистецтва як скарбниці духовних цінностей забезпечить сучасну молодь від впливу масової культури й засобів масової інформації, у тому числі Інтернету, що часто є джерелами бездуховності й кітчю.

У цьому контексті вражають результати анкетування серед студентів-першокурсників: на пропозицію назвати прочитані романи Герберта Веллса позитивну відповідь дають одиниці, посилаючись до того ж на середні класи базової школи, коли сприйняття цих глибоко наукових творів, які пророчо

збуваються сьогодні, було ще по-дитячому наївним. Це лише один наочний приклад серед багатьох свідчень того, що здобутки літератури не стали надбанням молодшої людини, не формують її світогляду. Вважаємо, що варто переглянути Програму «Світова література» в 10–11-х класах на предмет збільшення годин, наповнити її іншими знаковими творами класичної літератури, залучити школярів до прочитання книг не тільки Герберта Веллса, а й Жуля Верна, Євгенія Замятіна, Олдоса Хакслі, Андрія Платонова, Джорджа Оруелла, Станіслава Лема, Олександра Беляєва, Рея Бредбері, Курта Воннегута, Карела Чапека, готуючи молоду людину до розширення кола її інтересів.

Роботу зі студентами різних спеціальностей з естетичного виховання розпочинаємо з перших днів навчання. У Хмельницькому національному університеті формується система естетичної освіти, що полягає в пізнанні естетичних явищ і їх розмежуванні з низькопробними віяннями часу. Це крок до ціннісного естетичного сприйняття світу, естетичної оцінки явищ мистецтва. Вищим рівнем вважаємо інтерпретацію, тобто діяльнісний креативний крок до творчої самореалізації особистості. Тільки таким чином молода людина зможе вносити елементи прекрасного у своє життя й діяти за законами краси, вмітиме створювати прекрасне в усіх галузях своєї подальшої фахової діяльності.

З огляду на те, що студенти-першокурсники вже мають сформовані певні естетичні смаки, мистецьку ерудицію, здатність відчувати прекрасне, вміють висловлювати власні естетичні судження про мистецькі об'єкти, досвідченому викладачеві важливо проводити особистісно орієнтоване анкетування першокурсників, спостереження, індивідуальні та групові бесіди, тестування. Це потрібно для того, щоб студент одразу зміг увійти у сферу культурно-естетичної діяльності ВНЗ, правильно оцінивши свої можливості та визначивши сферу самореалізації.

Викладання предметів гуманітарного циклу як жодні інші вузівські дисципліни покликане розширити обрії не тільки філологічного, а й загальнокультурного мислення студентів. Вивчення літературних явищ у світоглядно-філософському й культурологічному контекстах доби, що відбувається в зіставленні зі спорідненими явищами культури часу, піднімається на високий рівень мистецьких смаків і вподобань. Навчальні предмети гуманітарного циклу та художньо-естетичне виховання безпосередньо поєднуються як у процесі навчання, так і в позааудиторній культурно-виховній роботі. Так, студенти, набуваючи відповідних практичних умінь та навичок, водночас розвивають свої мистецькі здібності, естетичні смаки, формують власну систему художньо-естетичних умінь і знань, ідеалів і цінностей.

Для першокурсників пропонуємо зразки анкет, які визначають особистісно орієнтовану роботу з кожним студентом із естетичного виховання.

Анкета 1. Готовність студента до формування естетичної культури.

1. Чи бачите Ви красу навколишнього світу, милуєтеся голубим небом, сходом сонця, розквітлим садом? Як естетичне задоволення від краси природи впливає на Ваш настрій і життєвий тонус?
2. Чи вважаєте Ви себе красивим? На чому Ви більше акцентуєте увагу: на красі зовнішній чи внутрішній, духовній?
3. Однією з функцій мистецтва є вираження внутрішнього світу митця. Чи часто у Вас виникає бажання сказати своє слово світові й у чому воно проявляється?
4. Чи є у Вас бажання самому творити прекрасне? Чи пропонуєте Ви свої творчі знахідки широкому загалу, друзям чи через Інтернет? Під своїм іменем чи маєте псевдонім? Які відгуки вже отримали, чи спонукають вони Вас до подальшої творчості?
5. Чи ведете Ви мистецький щоденник, куди записуєте найзаповітніші думки, враження від прочитаного, побаченого, пережитого? Чи залишаєте свої відгуки про твори мистецтва на форумах?
6. Як часто Ви відвідуєте музеї, картинні галереї, концерти класичної музики, театри, кінотеатри? Чому надаєте перевагу?
7. Чи маєте Ви базову мистецьку підготовку (школи, студії, гуртки). Який вид мистецтва Вас найбільше приваблює?
8. Не може той в житті величним стати,
Кому Господь забув душі додати.
Хай як він буде прагнути вершини
Біля підніжжя лишиться стояти.
Як слова рубаї Рудакі співвідносяться з життям талановитої людини? Ведіть Ваш рецепт, як запалити іскру душі й розкрити себе повною мірою.
9. Величні архітектурні споруди – це застигла прекрасна музика. Які архітектурні стилі приваблюють Вас? Які архітектурні шедеври Ви вже бачили чи плануєте оглянути особисто?
10. Які риси вирізняють культурну, естетично розвинуту й духовно багату особистість? Які з названих рис притаманні саме Вам?

Анкета 2. Мої читацькі інтереси.

1. «Гарна книжка – як гарне товариство... Скажи мені, які книжки ти читаєш, і я скажу, хто ти», – говорив видатний хірург Микола Пирогов. Чи погоджуєтеся Ви з ним? Яке місце у Вашому житті займає книга?
2. Чи маєте Ви домашню бібліотеку? Чи має Ваша бібліотека екслібрис, який він, чому саме такий?
3. Книгам яких авторів, якого часу і яких жанрів Ви надаєте перевагу й чому?

4. Лише «другим відлунням» назвав твори світової літератури, перекладені українською мовою, Григорій Кочур. Чи читаєте Ви книги світової літератури мовою оригіналу, чи відчули Ви повною мірою естетичну повноту перекладеного твору українською мовою?
5. Яка книга є бестселером сьогодні? Чи стане вона класичною, тобто зразковою, в майбутньому? Якщо ні, то чому?
6. Розкрийте Ваше ставлення до електронної бібліотеки. Чи може вона конкурувати з паперовою книгою?
7. Читаючи художній твір, переживаючи разом із автором долі літературних героїв, як Ви уявляєте їхні образи? Чи намагалися ви ілюструвати книгу, яку саме?
8. Чи ведеєте Ви читацький щоденник, куди записуєте думки й враження від прочитаного, окремі вислови та цитати?
9. Ваше ставлення до інтернет-літератури, чи є Ви співавторами і яких творів?
10. Яку книгу Ви порадили би прочитати своїм друзям, ровесникам?

Найзмістовнішим шляхом естетичного виховання студентів засобами художньої літератури вважаємо позааудиторні заходи, які проводимо як естетичну практику. Вони сплановані в системі відповідно до сформованих духовних запитів студентів та рівня їхньої естетичної культури й спрямовані на систематичне їх поглиблення та розширення.

Проводячи виховні заходи, залучаємо якомога більше учасників із метою самовираження кожного на ґрунті поглибленого опрацювання того чи іншого запропонованого проекту. Необхідність перспективного планування позааудиторної виховної роботи, систематичні, а не епізодичні виховні заходи, стають традицією в Хмельницькому національному університеті. При цьому суттєвим вважаємо не тільки різнобічне змістовне наповнення заходу, а й ретельно оформлені приміщення, де відбувається дійство: актова зала, аудиторія, вестибюль тощо. Стенди, плакати, фотовиставки, відеосупровід, музика, освітлення готуються професійно, бо чуттєвий контакт учасників заходу з об'єктами безпосереднього споглядання також формує естетичні смаки, підсилює емоційне сприйняття й постає як особливий психофізичний феномен [6].

Зупинимося на окремих аспектах художньо-естетичного виховання студентів на прикладі перформансу, наукової конференції, комплексу заходів, приурочених до Дня слов'янської писемності і культури, участі студентів у міжнародному науковому проекті.

Особливо велелюдним і змістовним був студентський перформанс «І оживе слава України!», своєрідний національно-мистецький форум у складні й трагічні для України часи, що об'єднав щирих патріотів: студентів, викладачів, випускників, бібліотекарів, співробітників Хмельницького національ-

ного університету, батьків і рідних студентів. Перед початком культурно-дозвілєвої програми організатори запропонували учасникам форуму поставити свої підписи й побажання на «Глобусі мирних подій». Після урочистої національно-патріотичної частини, запалення Живого Вогню світлої пам'яті звучали «Вишневий цвіт» (уривок із поетичної симфонії І. Драча «Смерть Шевченка») і «Тарасові небеса...» (уривок з театральної вистави студентського літературного театру «Глорія»). Далі студенти виконували завдання перформансу: інсценізацію обряду Зелених Свят, читали поезію Миколи Вінграновського, присвячену Кобзареві й пророчу сатиру Т.Шевченка «І мертвим, і живим...». Наступним дійством стала презентація авторських творчих робіт з «Основ літературної творчості», присвячених Кобзареві та Україні, які презентували студенти-філологи, та прижиттєва посвята Тарасові Шевченку польського поета А. Сиви мовою оригіналу у виконанні учасників літературного клубу «Роса». Інтригою студентського перформансу було визначення переможців у номінаціях: «Авторська поезія», «Виконавець головної ролі у театральній виставі». Фінальну пісню «До перемог, студентська спільното!» усі учасники заходу виконали, ставши у родинне коло. Таким чином, краса поетичного слова, пісні, майстерна акторська гра, а також патріотична символіка, виставка книг, театральні костюми, музичний супровід, відеоряд стали окрасою заходу, маючи водночас як патріотичне, так і естетичне навантаження.

Серед значних заходів, до проведення яких було залучено велику кількість студентів із різних груп, стали наукова студентська конференція «Шевченко у світовій культурі», творчий звіт студентів спеціальності «Філологія. Українська мова та література», присвячений Дню української писемності і культури під девізом «Народе мій... твому генію мій скромний дар весільний» (І. Франко), що складався з літературно-мистецького заходу, урочистого відкриття інтелектуального клубу «Сократ», захисту творчої практики з навчальної дисципліни «Основи літературної творчості», зустрічі з поетом Віталієм Михалевським, прем'єри міні-вистави «За двома зайцями» за однойменною п'єсою М. Старицького, зі скетчу в козацькому дусі «Гарем по-українськи».

Відзначення Дня слов'янської писемності і культури разом із гостями, представниками інших слов'янських народів, вийшло за межі Хмельницького національного університету й утворило цілий комплекс заходів міста Хмельницького, приурочених до цього свята. Особливо відзначилися прем'єра театральної вистави «Тарасові небеса», екскурсійна подорож до славетних пам'ятних місць України, брейн-ринг «Я люблю філологію», зустріч студентів із міжнародним експертом європейських освітніх програм, директором Європейського фонду науки «Інститут інновацій», кандидатом економічних наук Тадеушем Троциковським.

До доленосної події в духовному житті України – Дня перепоховання Великого Кобзаря 22 травня на Тарасовій Горі у Каневі проведено в

Хмельницькому міському парку ім. Тараса Шевченка біля пам'ятника Кобзарю національно-мистецький форум «Мій Шевченко...», який зібрав не тільки студентську молодь, а й жителів та гостей міста.

Участь численного загалу в міжнародному науковому проєкті «Розвиток польської освіти в Україні» через підтримку кафедри слов'янської філології в Хмельницькому національному університеті, що реалізовується спільно з польським Товариством «Інтеграція Європа – Схід», надала можливість кожному з учасників долучитися до мистецьких скарбів братнього польського народу.

Наші камерні літературно-мистецька вітальня «Я у світі поезії», засідання Клубу знавців літератури завжди велелюдні та приваблюють гостей цікавими програмами. Тут звучать класична музика у виконанні студентів, висока поезія й поетичні рядки початківців, відбувається обговорення новинок літератури. Особливий інтерес викликали твори лауреата Нобелівської премії Патріка Модіано, японського письменника Харукі Муракамі, француженки Франсуази Саган, поезія польських митців Адама Міцкевича та Юліуша Словацького.

Така багатопланова й кропітка робота має плідні результати. Якщо порівняти дані анкетування першокурсників на початку навчального року й після залучення їх до сфери естетично-культурного життя ВНЗ вже наприкінці першого семестру спостерігаємо різочу відмінність. У вересневій Анкеті № 1 «Готовність студента до формування естетичної культури» кількість негативних відповідей на питання була в середньому 30–40 %, а наприкінці першого семестру – лише 10–15%. Набагато ґрунтовнішими стали відповіді на Анкету № 2 «Мої читацькі інтереси». Вони засвідчили розширення кола студентів-читачів і переліку прочитаних ними кращих творів світового письменства, як сучасного, так і минулих століть, прагнення першокурсників віддавати вільний час своєму естетично-культурному та духовному розвитку.

Таким чином, створення культурно-естетичного середовища ВНЗ, всебічне сприяння залученню широкого загалу студентів до культурно-мистецьких заходів дає позитивні результати. Розпочавши з вивчення культурно-естетичного рівня студентів, шляхом системного спрямування до самовиховання й залучення до творчого самовираження через широку університетську мережу клубів, об'єднань, мистецьких вечорів, віталень, свят тощо об'єднуємо зусилля всіх відповідних структур закладу до виконання важливої мети – виховувати і фахівця, і естетично розвинену особистість. Через співпрацю з творчою студентською молоддю вдосконалюємо й розширюємо культурно-естетичний простір ВНЗ.

Список використаних джерел

1. Венгеров Л. М. Зарубіжна література. 1871–1973: огляди і портрети / Л. М. Венгеров. – К : Вища шк., 1974. – 391 с.
2. Егоров А. Г. Научно-техническая революция и художественная культура

- в период строительства коммунизма / А.Г. Егоров // Искусство и научно-технической прогресс. – М. : Искусство, 1973. – С. 15–63.
3. *Иванов В. П.* Человеческая деятельность – познание – искусство / В. П. Иванов. – К. : Наук. думка, 1977. – 251 с.
 4. *Миропольська Н. Є.* Формування художньої культури учнів загальноосвітньої школи засобами мистецтва слова : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Наталія Євгенівна Миропольська. – К., 2003. – 394 с.
 5. *Сухомлинський В. О.* Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В.О. Сухомлинський // Вибрані твори : [в 5 т.]. – Т. 1. – К. : Рад. шк., 1976. – 99 с.
 6. *Ткемаладзе А.* Вопросы эстетического познания / А. Ткемаладзе. – Тбилиси : Хеловнеба, 1982. – 179 с.
 7. *Уледов А. К.* Духовная жизнь общества : проблемы методологии исследования / А. К. Уледов. – М. : Мысль, 1980. – 271 с.
 8. *Фіцула М. Н.* Педагогіка : навч. посіб. / М.Н. Фіцула. – К. : Академвидав, 2007. – 660 с.

References

1. Venherov L.M. Zarubizhna literatura. 1871-1973 : ohlyady i portrety. – K. : Vyshcha shkola», 1974. – 391 s.
2. Egorov A.G. Nauchno-tehnicheskaya revolyutsiya i hudozhestvennaya kultura v period stroitelstva kommunizma / A.G. Egorov // Iskusstvo i nauchno-tehnicheskoy progress. – M. : Iskusstvo, 1973. – S. 15–63.
3. Ivanov V.P. Chelovecheskaya deyatelnost – poznanie – iskusstvo / V.P. Ivanov. – K. : Naukova dumka, 1977. – 251 s.
4. Myropol's'ka N.Ye. Formuvannya khudozhn'oyi kul'tury uchniv zahal'noosvitn'oyi shkoly zasobamy mystetstva slova : dys. na zdobuttya nauk. stupenya doktora ped. nauk : 13.00.01 / Nataliya Yevhenivna Myropol's'ka. – K., 2003. – 394 s.
5. Sukhomlyns'kyy V.O. Problemy vykhovannya vsebichno rozvynenoyi osobystosti / V.O. Sukhomlyns'kyy // Vybrani tvory : [v 5 t.]. – T. 1. – K. : Rad. shk., 1976. – 99 с.
6. Tkemaladze A. Voprosyi esteticheskogo poznaniya / A. Tkemaladze. – Tbilisi : Helovneba, 1982. – 179 s.
7. Uledov A.K. Duhovnaya zhizn obschestva : problemyi metodologii issledovaniya / A.K. Uledov. – M. : Myisl, 1980. – 271 s.
8. Fitsula M.N. Pedahohika : navch. posibnyk. – K. : Akademyvdyav, 2007. – 660 s.

Папушина В. А.

**ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ
СТУДЕНТОВ СРЕДСТВАМИ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ
ЛИТЕРАТУРЫ В ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЕ
ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ**

Показаны составляющие формирования эстетической культуры как одного из важных условий человеческой деятельности и приведены рекомендации относительно изучения уровня эстетической культуры студентов, формирования литературно-художественных компетенций и привлечения талантливой молодежи в процессе внеаудиторной работы к культурно-эстетической деятельности – неотъемлемой составляющей будущей профессии.

Ключевые слова: эстетическая культура, эстетические вкусы, культурно-эстетическая деятельность, готовность к формированию эстетической культуры, эстетические чувства, культурно-эстетическая среда.

Papushina V.A.

**WAYS OF STUDENTS' AESTHETIC CULTURE
FORMATION BY MEANS OF FICTION**

The article shows the elements of aesthetic culture formation as one of the most important conditions in human activity and includes recommendations for studying the basic level of students' aesthetic culture. Among different kinds of art literature is singled out as an important factor of aesthetic upbringing that considerably affects the whole range of anthropology: philosophical views, worldview, ethic and aesthetic level. Examples of practical ways for literary and artistic competencies formation and involvement of gifted youth in cultural aesthetic activity, i.e. an integral component in creative realization of the future occupation, during extracurricular activities have been presented.

Involvement in the fiction heritage during educational activities can make student life interesting and diverse, help reveal talents, encourage to self-expression and creation. Direct, precisely planned and elaborated work together with other learning and educational activities of the entire establishment will lead to significant results in resolving the issue of students' aesthetic education, forming cultural and aesthetical space of the higher educational establishment.

Key words: aesthetic culture, aesthetic preferences, cultural aesthetic activity, readiness to aesthetic culture formation, aesthetic feelings, cultural aesthetic environment.